

Sygn. akt IV CZ 114/12

POSTANOWIENIE

Dnia 7 listopada 2012 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Mirosława Wysocka (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Marian Kocon

SSN Anna Kozłowska

w sprawie ze skargi W. R.

o wznowienie postępowania w sprawach I Ns .../06 Sądu Rejonowego

w W. oraz III Ca .../08 Sądu Okręgowego w G.

z wniosku E. R.

przy uczestnictwie W. R. i M. R.

o stwierdzenie nabycia spadku po E. R.,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 7 listopada 2012 r.,

zażalenia uczestnika postępowania W. R.

na postanowienie Sądu Okręgowego w G.

z dnia 22 grudnia 2011 r.,

oddala zażalenie.

Uzasadnienie

Postanowieniem z dnia 25 października 2007 r. Sąd Rejonowy w W. w sprawie z wniosku E. R. stwierdził, że spadek po E. R. nabyli na podstawie ustawy synowie W. R. i M. R.; apelacja od tego postanowienia została w dniu 3 września 2008 r. oddalona przez Sąd Okręgowy w G. W toku sprawy uczestnik W. R., którego miejsce pobytu nie było znane, był zastępowany przez kuratora ustanowionego przez Sąd Rejonowy na podstawie art. 510 § 2 zdanie 2. k.p.c.

Wniesioną w dniu 1 kwietnia 2011 r. skargę o wznowienie postępowania W. R. oparł na podstawie „nieważności postępowania przez pozbawienie (...) możliwości obrony swych praw (przez uniemożliwienie złożenia oświadczenia o przyjęciu spadku z dobrodziejstwem inwentarza)”.

Skargę tę Sąd Okręgowy w G. odrzucił zaskarżonym obecnie postanowieniem z dnia 22 grudnia 2011 r., stwierdzając, że nie została ona oparta na ustawowej podstawie wznowienia. Uczestnika zastępował w postępowaniu spadkowym kurator ustanowiony prawidłowo przez Sąd, a zatem brak podstaw do twierdzenia, że został on pozbawiony możliwości działania w rozumieniu art. 401 pkt 2 k.p.c. Kwestia niezłożenia w tym postępowaniu oświadczenia co do sposobu przyjęcia spadku nie mieści się w granicach powołanej przesłanki wznowienia.

W zażaleniu na to postanowienie skarżący zarzucił naruszenie prawa materialnego „przez odmówienie skarżącemu prawa do odrzucenia spadku (w sytuacji gdy był on pozbawiony możliwości działania)”, a także naruszenie art. 401 pkt 2 i art. 410 k.p.c. „przez pozbawienie skarżącego prawa do odrzucenia spadku”. W konkluzji wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia i rozpoznanie sprawy na nowo lub o „stwierdzenie w całości nieważności postępowania (...) z uwagi na pozbawienie skarżącego obrony swych praw i prowadzenie postępowania bez jego obecności”.

Sąd Najwyższy rozważył, co następuje.

Wznowienie postępowania nieprocesowego normuje art. 524 k.p.c., jednak w sprawach o stwierdzenie nabycia spadku instytucję wznowienia zastępuje

art. 679 k.p.c. (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 21 kwietnia 1994 r., III CZP 40/96, OSNC 1994, nr 11, poz. 210). Przewidziana w art. 679 k.p.c. możliwość zmiany lub uchylecia prawomocnego postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku, stanowi negatywną przesłankę wznowienia postępowania w takiej sprawie (art. 524 § 1 k.p.c.).

Przy utrzymującym się sporze co do tego, czy wyłączenie to jest absolutne, niewątpliwie ma ono zastosowanie w wypadku zbiegu podstaw wznowienia z podstawami zmiany lub uchylecia prawomocnego postanowienia.

W sprawie niniejszej nie znajdował zastosowania art. 524 § 2 k.p.c., gdyż udział w sprawie reprezentanta w osobie ustanowionego przez sąd kuratora jest równoznaczny z udziałem samego reprezentowanego.

Wznowieniu na podstawie przewidzianej w art. 524 § 1 k.p.c. stało na przeszkodzie wyłączenie w nim przewidziane.

Gdyby nawet, pomimo wskazanych przeszkód, dopuścić hipotetyczną dopuszczalność wznowienia i oceniać ją na takiej podstawie, jaką powołał skarżący i zastosował Sąd, to wynik tej oceny także byłby dla skarżącego negatywny.

Na podstawie art. 401 pkt 2 k.p.c. można żądać wznowienia postępowania z powodu nieważności jeżeli strona wskutek naruszenia przepisów prawa była pozbawiona możliwości działania. Rację ma Sąd Okręgowy, że w skardze nie zostały wskazane okoliczności mogące świadczyć o pozbawieniu uczestnika uprawnień procesowych; okoliczności takich brak również w zażaleniu. Skarżący nie zarzucił żadnych uchybień związanych z ustanowieniem kuratora dla zastępowania go w postępowaniu spadkowym ze względu na to, że miejsce jego pobytu nie było znane. Jedyne wadliwe ustanowienie kuratora mogłoby odpowiadać przesłance, o której mowa w art. 401 pkt 2 k.p.c., a za nieporozumienie należy uznać sformułowanie jako podstawy skargi twierdzenia o „pozbawieniu” możliwości złożenia oświadczenia o przyjęciu spadku z dobrodziejstwem inwentarza (tak w skardze) albo złożenia oświadczenia o odrzuceniu spadku (tak w zażaleniu).

Ubocznie można zauważyć, że skarżący nie skorzystał z możliwości prawnych związanych ze składaniem oświadczeń spadkowych oraz że zagadnienie nabycia spadku wprost lub z dobrodziejstwem inwentarza nie ma znaczenia

dla samego stwierdzenia nabycia spadku (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 13 października 2010 r., III CZP 64/10, OSNC 20011, nr 3, poz. 26).

Na koniec, należy stwierdzić, że przy powołanej przez skarżącego podstawie wznowienia skarga, przy uwzględnieniu jego twierdzeń, byłaby w świetle art. 407 § 1 k.p.c. spóźniona.

Z omówionych względów zażalenie jako nieuzasadnione podlegało oddaleniu, na podstawie art. 394¹ § 3 w zw. z art. 398¹⁴ k.p.c.